

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Bizottsági felügyelet alatt szerkesztik:

TIMÁR KÁROLY és SZABÓ SÁMUEL.

Az előfizetési díjak
bérmentesen
a gazdasági egyesület titkári
hivatalához,
a lapot illető küldemények
a szerkesztőséghez
(Külmonostoruteza 57 sz.)
czimzendők.

MEGJELEN
minden hónap közepén
és végén
legalább 1 iven.

Előfizetési díj:
1869. april—decemberre:
Egyleti tagoknak 1 fr. —
Nem tagoknak . 1 „ 60.

Felügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kócsi Károly, Mina János,
Nagy Ferencz, Szentgyörgyi József.

Erdélyi gazdasági egyesület.

VIII.

Választmányi ülés october 4-én 1869.

1. A f. év július 5-én tartott rendes, és július 22-iki rendkívüli választmányi ülések jegyzőkönyvei felolvasatván, helyben hagyattak.

2. A földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszteriumnak f. év július 1-ről 12,112 sz. a. kelt leirata értelmében Wagner Károly selmeczi tanár az erdélyi erdőségek megvizsgálására ki lévén küldve, a midőn a nagyméltóságú m. k. miniszteriumnak ezen a végpusztulással fenyegetett erdőségeink megmentése céljából tett intézkedését gazdasági egyesületünk örömmel üdvözli, egyszersmind elhatározza, hogy kiküldött tanár urnak eljárásában segédkezet nyújt; végre a követendő utiter megkészítésére gróf Eszterházi Kálmán, br. Bánffy Albert, Kágerbauer Antal és a titkár személyökben bizottmányt nevezvén ki, tekintve az idő rövidségét, a készitendő tervezetnek egy példányban a n. méltóságú miniszteriumhoz, s egyben a körútat tevő tanár urhoz leendő elküldése határozatott.

3. Haberlandt Frigyes tanár által kiadott, s a gazdasági lapirodalomban jelentékeny hézagot pótló „Oesterreichische Seidenbauzeitung“ mutatvány számát a földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszterium idei június 25-én 9104 sz. a. kelt leirata mellett megküldvén, annak egy példányára egyesületünk számára előfizetni titkárnak kötelességévé tétetett.

4. Olvasatott a földmivelés, ipar- és keresk. ügyi m. k. miniszteriumnak f. év aug. 29-én 10305/1206 sz. a. kelt leirata, melyben felhivatik egyesületünk, hogy miután, a kolozs-monostori alapítványi uradalom eddigi bérlőivel — bérlőeknek a fölállitandó gazd. tanintézet részére leendő átengedése iránt — kötött előleges egyezmények 2-ik pontja értelmében Zsigmond Eleknek 1400 frt. kártérítésre van igénye, s ez őszvegnek az erdélyi gazdasági-egylet igazgató választmánya által láttamozott szabályszerű nyugtájára a bérlet átadása után leendő kifizetését a kolozsvári m. k. adóhivatalnál elrendelte; továbbá ugyan érdeklött egyez-

mény folytán a Zsigmond Elek által eddig fizetett évi 1700 frt. haszonbér őszvegnek folyó évi szeptember és october hónapokra eső 283 frt. 33 kr. részletét a kolozs-monostori alapítványi uradalom pénztárának bélyegmentes hivatalos nyugtájára — ugyanazon m. k. adóhivatalnál — folyóvá tette: választmányunk az érdekelteket ezen miniszteri elhatározásról értesitse. Ezen magos intézkedés felől az érdekeltek értesítettetni határozatottak.

5. A földmivelés, ipar- és keresk. ügyi m. k. miniszteriumnak július 29-én 13766 sz. a. kelt leiratában kötelességévé tévén egyesületünknek, hogy a hatóságoknak a lótenyésztési bizottmányok tagjai névsorát hivatalos gyámolítás tekintetéből küldje meg, a névsor megküldése elrendeltett.

6. A hazánkban szorványosan üzött komlótermelés ügyében f. év sept. hó 6-án 17,353 sz. a. kelt földm. ip. és keresk. miniszteri rendelet értelmében, ezen mivelési ág miként állásáról, terjedelméről, piaczaról, áráról, emelkedésének akadályairól, a szükséges adatokat mielőbb begyűjteni, s ezek alapján, azon eszközök és módok felől, melyek segélyével a komló-termelés emeltethetnék, a magos miniszteriumhoz javaslatot terjeszteni fel határozatott.

7. A földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszteriumnak folyó év szept. 6-ól 16868/1228 sz. a. egyesületünkhöz intézett felszólítása folytán az ez évi bor- és takarmány-termést illetőleg felterjeszteni határozatott, miszerint, a bor-termés az idei tavasz folytán előfordult fagyok miatt gazdáinkat megnyugtató reménnyel soha sem biztatta, a nyár végén előjött hideg esőzések pedig kevés reményünktől is megfosztottak, annyira, hogy idei bor-termésünk ez ország részben kevésnek és gyengének mondható. Ellenben a takarmány termés a nyári esőzések folytán szembetűnőleg gyarapodott sarjuterms által nagymértékben javult, úgy, hogy — általánosan véve — takarmány szűkétől tartani Erdélyben nem lehet.

8. A földmivelés, ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszterium idei augusztus 29-ől 12,881 sz. a. kelt leirata mellett az 1870-ik évben april 10-én Pesten tartandó dohánykiállítás tárgyazó hirdetményt megküldvén, felhivja egyesületünket, hogy azt minél tágasb körben tétesse

közzé, s az érdekléttermelő közönséget a kiállításbani részvételre mentől hathatósabban buzdítsa. Ennek folytán, az említett hirdetésménynek az „Erdélyi gazdá”-ban megtörtént közlése tudásul vétetvén, köteleességévé tétetik a szerkesztőségnek, hogy a dohánytermelő közönséget ezen kiállításban leendő részvételre buzdítani el ne mulassza.

9. A földművelés, ipar- és keresked. ügyi m. k. miniszterium f. évi szept. 6-ól 12766 sz. a. leiratában — a természet tudományi társulat által a méheknek a szőlő tenyésztésre állítólag kártékony befolyását tárgyazólag irt vélemény megküldése mellett — felhíván egyesületünket, hogy ennek alapján a netalán a méhészet ügyére vonatkozólag létező előítéletek káros hatását az illető községek felvilágosításával megszüntetni, s ha szükségesnek mutatkoznék ily értelemben a hatóságokat is figyelmeztetni igyekezzék; áttétetett a kertészeti és szőlészeti szakosztályhoz.

Nyílt levél,

Paget János barátomhoz.

Kedves barátom! Igen nagy élvezetet szerzettek nekem borászati közleményeid, melyekben gyakorlatiasság és alapos ismeretből eredt nézeteid a szőlő- és borisme, a szőlőszet és borászat mezején bizonyára igen tanulságos olvasmányt nyujtának az „Erdélyi Gazda” olvasó közönségének is; s bárha fejtegetéseidnek legtöbbszörrel teljesen egy nézetten vagyok, negyedik közleményed két tételére nézve, némi módosítás nélkül, nem lehetek veled egy véleményen.

Te ugyanis azt állítod, minden kivétel nélkül, hogy a bortermelő célszerűleg nem lehet egyszermind borkereskedő is; továbbá, hogy a kolozsvári pince-egylet kellő tőke hiánya és tagjainak kereskedelmi képzetlensége következtében, borkereskedést nem folytathat.

Én barátom! a munka felosztásnak ép oly nagy barátja vagyok, mint te, s igen jól tudom, hogy a ki egyszerre több téren akar működni, nem képes egyikre is a tökély azon fokára emelkedni, mintha csak egyikre szánta volna magát. Ezekből láthatod, nézetedet általánosságban osztom. De sajátlagos körülményeink által, mi erdélyi bortermelők kénytetve vagyunk, ezen általános szabálytól eltérni; még pedig következő okoknál fogva:

Ha azt akarjuk, hogy borainkat jól elárussuk: nem elég első teendőnk, a külföldi boroknak belpiacunkról lehetőleg leszorításánál, megállapodnunk. Nekünk sürgős második teendőnk: külföldi piacok meghódításáról gondoskodni. Ezen piac-hódítás, az önségélyen kívül, két más közvetítő útján lenne elérhető; vagy saját borkereskedőink által, vagy külföldi borkereskedők közbejöttével. De saját borkereskedőink közül csak kevesen kereskedvén a külföldre ki

hazai borokkal, verseny hiánya következtében boraink árát igen lenyomják, úgy, hogy nekünk, termelőknek, többnyire 100 és több száztólit kell a kereskedői közvetítésért fizetnünk. Így kereskedőink a kisebb bajért ép annyi, sőt több hasznot húznak, mint mi termelők. Eme nyomás alól felszabadítani bortermelőinket nekünk, termelőknek kell, mert ki magamagán nem segít, azon Isten is alig fog segíteni. Ezen cél elérésére, ha magunk nem kereskedünk, egy út kínálkozik csupán: az tudniillik, hogy borainkkal minél több külföldi kiállításon megjelenve, a külföldi kereskedők figyelmét rájuk irányozzuk. De kedves barátom! magad ép úgy tudod, mint bárki: a külföldi borkereskedők mindenike, már bizonyos borban nyereséggel kereskedik és boraira nézve már előre tudott biztos vevői vannak, tehát biztos jövedelmes üzlettel bír. Mond meg, mi legyen nála az indok: borainkkal kereskedést kezdeni, miután azokat ő maga alig, fogyasztó- és vevő közönsége még kevésbé ismeri. Miért hozzon ő érettünk áldozatot, üzlete biztonságának kockáztatását, miután ő csak azt nyerhet, a mivel már is bír, jövedelmező és biztos üzletet.

Nézetem szerint, saját borkereskedőinkkel szemben, versenyt kell teremtenünk. És ezért a külföldön borainknak, mivel más e munkára alig fog vállalkozni, magunknak kell fogyasztókat szereznünk, hogy később a külföldi borkereskedők, midőn már keresett cikkek lesznek boraink a külföldön, a verseny fenntartását áldozat nélkül, de sőt önérdékből, átvegyék tőlünk.

Azt mondod, kedves barátom! hogy nincs pénzünk és nincsen kereskedelmi képzettségünk. Mindkét állításod igaz. De azt is el fogod ismerni: „hogy mindennek kezdete nehéz.” Ha meggyőződünk arról, miszerint magunknak, termelőknek kell boraink jó elárúsításáért tennünk és fáradsunk, ha célhoz akarunk jutni: akkor jobb mentől előbb kezdeni, hogy a kezdet bajain, a tanulási nehézségeken, mihamarább túl tegyünk. S hidd el barátom! nem egyszerűleg kezdve, óvatosan haladva is megvethetjük egy leendő jobblét alapját.

Ezen nézetek — nem nyervágy, vagy a mindenhez értés önhittsége — vezettek engem arra, hogy báró Huszár Károly és gróf Teleki Domokos barátimmal kísérletet tegyünk boraink megkedveltetésére a külföldön; működési helyül Drezdát szemeltük ki. Egyfelől, mivel egyikünk, báró Huszár Károly jelenben ott tartózkodik; másfelől, mivel ezen város kellemei, telelő lakóit a világ minden részeiből szokták ösztötohorzani, s így borainknak széles körbeni ismertetését is véltük ott elérhetni. Érdekelni fognak

bizonytal kísérletünk eddigi eredményei; s bárha azok még szerények, s inkább a pincze-egylet dicsőségére válnak: szívesen számolok róluk. Egyik eredmény: azon bizonyosság megszerzése, hogy a kolozsvári pincze-egylet borai a hordóban szállítást kiállják, miután 1500 vederre menő vásárlásunk e pinczéből jól érkezett meg Drezdába. Második eredményül: már is tetemes foglalást tettünk erdélyi borainkra nézve a fogyasztó közönségnél; de épen e foglalásnak lassúsága egyik legbuzditóbb indok reánk nézve, a megkezdett munkában kitartani; mivel meggyőződött azon nézet helyessége felől, „hogy a fogyasztók szerzésének, hosszadalmas és fárasztó munkáját, csak azok folytathatják kitartással, következőleg eredménynyel, kiket érdekeik erre némileg kényszerítenek is.“

A Drezdában létezett borkereskedők nem fáradnak minden kigondolható rágalmozással aláásni boraink hírnevét. De mindemellett is fogyasztó közönségük lassan bár, de folytonosan nő, s a ki ezen borokra reá kapott, hű marad hozzájuk. Így, ha az üzlet jelen viszonylatait továbbra is megtartja, mindamellett is, hogy a borokért itthon a szokott áraknál nagyobbakat adtunk, és hogy nekünk is meg kelle a tanpénzt, a tapasztalás árát fizetnünk, 50 száztóli, azaz fényes haszonra számíthatunk.

Majd, ha kísérletünk végeredményében sikerültnek bizonyul, és a kezdet nehézségein túl leszünk, akkor barátom! tervünk: a kolozsvári pincze-egyletet azon eszmének megnyerni, hogy borkereskedő társulattá is alakuljon. Hidd el barátom! ezen társulat képes lesz, mind mostani, mind kereskedői céljának legalább oly tökélyvel megfelelni, mint mi hárman képesek vagyunk, kereskedői és egyéb elhivatásunkat betölteni. És a pincze-egylet tagjainak hitele, tetemes mennyiségű kitűnő borkészlete, képesíteni fogná ezen üzletet, a szerény kezdeménynél nagyobb mérveket ölteni. A tervet azonban majd csak később részletezem, midőn biztos adatokra leszek képes hivatkozhatni.

Addig is, egy örvendetes hírrel hadd öntsek vizet malmadra. A napokban Breslauból egy borkereskedő jött Nagy-Enyed és Csombordra, a főoskolától 450 veder miriszlói bort, báró Kemény Istvántól 50 veder csombordi bort vett meg, vedrét 5 forinton. A breslaui kereskedő, ki származására magyar, a mult breslaui kiállításon lón figyelmes az erdélyi borokra, és kizárólag a csombordi és miriszlói borokat jött megtekinteni. A borok nagyon tetszettek neki. Jelen 500 vederre menő vásárlásával kísérletet szándékozik tenni. Feltűnt azonban nekem azon körülmény,

hogy ő csak szagos, risling, alexandriai muskotály és croquant muskotály borokat vett, s az általa is ismert jeles miriszlói tramini bor, a kitűnő csombordi som-bor iránt közönyös maradt. Átalán azon jelenségre lettem figyelmes, hogy a breslaui vásáros inkább a zamat intenzitására, mint a bor jelességén kapott. Ezen adatok azon hiszemet költék bennem a breslaui vevőről, miszerint ő e borokat főleg elegyítés kedviért veszi.

És barátom! itten megint ellentétbe jövök veled, ezen hiszem engemet újból megerősíte vesszőparipám nyergében. Mert én oly kitűnő szőlőseink borának, mint a minő a nagy-enyedi főtanoda miriszlói és a báró Kemény István csombordi szőlősei, függetlenebb szereplést óhajtok a világpiacra kivívni, mint hogy a Rajnamellék rislingjének, vagy Dél-Franciaország muskotály borának uszályhordói legyenek.

Ha Tokaj és Lunelle aszaborai, Chateau d' Iquem, Chateau la Tour blanche, Johannisberg, Rüdersheim stb. nectárai, vagy Chateau Margeaux, Chateau Lafitte híres veres bora, roppant áron megvéve, elegyítetlen, saját nevek alatt fénylenek: mi, a Közép-Maros és két Küküllő vidékek legjelesebb szőlőseinek birtokosai, ne ambitionálhatnók-e egyfelől szakértelem által kivívhatónak boraink tökélyének azon fokát, mely az elegyítés által csak veszíthet? másfelől, kitartó küzdéssel az önálló hírnév megszerzésének lehetőségét?

Engem barátom! ezen ambíciók kísértének, s ezért jelszavam: „Önsegély a diadalig.“

Maradok

Maros-Gombás, oct. 10-én 1869.

barátod

Zeyk József.

Érdekes gazdasági kirándulás.

Balatonvidék, 1869. aug.

(Folytatás.)

II.

Balázs tanár ur szíves volt megmutatni nekem az intézet bérelt birtokának térképét, melynek látása nem kevéssé szomorított el. Az intézeti birtok alakja hasonlít egy hosszú, több helyt kicsorbitott szélű vékony ékhez, szóval, az a lehető legczélszerűtlenebb idommal bír. Kérdezve: mi oka annak, hogy ezen idomtalan alak szélei sem épek, a tanár urtól azon elszomorító választ nyertem, hogy oka az, mert az uradalom (gróf Fesztetich Tasziló tulajdona) csak is a legrosszabb földeket adta ki az intézetnek, minden jobb részletet visszatartván, bármennyire szükséges lett volna is ez az intézetnek. Így a tag oly czélszerűtlen fekvésű, hogy az elméleti tanulással nagyon elfoglalt növendékek legszorgalmatosbjai, kiket saját igyekezetök ösztönöz, alig juthatnak el évenként egyszer-kétszer a gazdaság min-

den tábláinak megtekintésére, s számosan hagyják el az intézetet úgy, hogy a távolabbi táblákat 2 év alatt soha nem is látták. A kísérleti vetéseknek oly fontos, folytonos figyelemmel kísérését is lehetetleníti a távolság. Ezen segíteni akarva az intézet jelen igazgatósága, folyamodott az uradalomhoz. Azon darab rétnek, mint egy 6—8 catast. holdnak bérbe nyerhetéséért, mely közvetlen az intézet gazdasági épületei mellett, mintegy teremtve látszik kísérleti térnek; az uradalmi tisztségazonban a birtokos nevében azt felelte, hogy nem akarván magát takarmány szükségnek kitenni, e rétet haszonbérbe nem adhatja. A tulajdonos gróf rétei az ugynevezett Héviz fürdőtől Keszthelyig sok 100 holdban területnek el. Tudatik e fő urról, hogy igen kevés igényű, jó gazda, s így ezen 6—8 hold rét jövedelmére nem szorult, nem akarom tehát feltenni róla, hogy e csekély területnek a hazai céltól történt elvonása öntudatos rendeletéből történt. Inkább úgy tetszik nekem, hogy az uradalmi tisztségnek nem lévén kedves az intézet által Keszthelyen előidézett haladási mozgalom, mely miatt ők is kizavartattak, legalább némüleg, kezelésük apathicus schlandriánjából, nem hajlandók az intézet érdekeit grófjuk előtt — ki maga a gazdasággal nem foglalkozik — előmozdítani. Balázs tanár ur dolgozó szobájában van egy kised földmívelési termény-muzeum, s néhány eszköz, gép és épület minta, melyek egy az intézethez szükséges, ily nemü muzeumnak méltó, de csak is első, s csekély kezdetét képezhetik. Sajnos, hogy mindenütt a pénzhány s abból hátramaradásra bukkanunk szegény hazánkban; elkerítőleg hatott reán ugyan is hallani, hogy a még a Georgiconból átjött, mint mondák ritka jelességű, s számos darabból álló minta gyűjtemény a padláson hever, nem lévén hely azt az intézetben felállítani! — — —

Schenek tanár urat éppen a Lefebure-féle len, s kender áztatási rendszer körül, a ministerium által reá bízott kísérletek megtételével foglalkozva találtam. Ez eljárást itt részletezni igen messze vezetne. Tagadhatlan, hogy a műtét terménye jó, fájdalom azonban, a munka oly kellemetlen, s a vegytani szerek oly drágák, hogy míg e tárlmány e két tekintetben javítva nem lesz, annak életbe léptetése nagyban, a kérlelhetlen számok tanuskodása szerint, alig lesz haszonnal eszközölhető.

A tanári vegytani laboratorium, ugy szintén a tanulók számára való kísérleti terem is most épülnek. A chemicum muzeum még igen gyenge, s bár menyire ki lesz is egészítve, céltalan lesz mindég azért, hogy messze esik a vegytani hallgató teremtől, melynek közvetlen szomszédjában kellene lennie.

Schenek tanár ur már pusztulóban levő, de igen érdekes kísérleteket mutatott nekem oly növényekkel, melyek minden föld nélkül, oly vízben nőttek, melyhez időnként azon alkatrészek adattak, melyeknek e növényekben lételet a vegybombtás kimutatta. Érdekes látni, mint betegesedik el a növény, ha lét feltételeinek csak egyike is pár napra célzatosan elvonatik tőle, hogy épül, ha sovárgott tápszert idején vissza nyeri, s hogy vész el annak következetes megvonása mellett.

Még most igen kicsiben, borkezeléssel is foglalkozva a tanár ur, az egylet pinczejében tőle egy különös dugaszolási módot láttam. Borai többnyire nagy üvegekben

állnak, s ezek parafa dugójából egy vattával könnyen megtöltött szabadszáju üvegcső jön ki. E szerkezet célját ő így magyarázta meg. A melegített 40—50 fokos forráson átvitt borban minden növényi rész megsemmisül. Az ily bor kár nélkül érintkezhetik a fris levegővel sőt éréséhez szükséges; veszedelemnek, új forrásnak, csak akkor lesz kitéve, ha a levegőből új, forrás képes anyagok jutnak hozzá. A vattás cső célja a szabad levegőt úgy bocsátni a borhoz, hogy az abban uszkáló növényi, s más csirák a vattán megakadva az edénybe ne juthassanak.

Bortisztítási kísérleteit mutatván, legszebb határozottan azon palaczkbor volt, melyet marhavérrel tisztított, minek elegendő bizonyítéka már az is, hogy ennek fenekén volt a legnagyobb csapadék. Szerinte 1 fertály szabályszerűleg kivert, s rostjaitól megszabadított fris marhevérről 10 veder bor megszépíthető.

A tanintézet minden gyűjteményei közt legkielégítőbbnek, sok tekintetben igen jelesnek találtam az Engelbrecht tanár ur keze alatti állattenyésztés, s gyógyászati tárgyak gyűjteményét. A különböző állatfajok egész csontvázai, koponyái, a lovak korát mutató fogsorok, egyes csont hibák praeparálva, más spiritusban, s szabadon levő állat bonczani készítmények, az állati élet abnormis terményei, epe, máj, vese stb. kövek, több rendbeli rendezett gyapjűgyűjtemény ezek közt az, mely Czilchert Robert gútori jeles törzs juhászatát képviseli, sokkal több időt igényeltek volna átvizsgálásokra, mint a mennyit én e gyűjteményre fordíthaték, a melyre vetett pár pillantás már biztosít arról, hogy e tárgyak nagyrésznél talán gyűjtője, minden esetre rendezője, s fentartója széles ismereteivel a tudománya, s annak alapos terjesztése iránti szeretetet is párosítja. Nem hallgathatom el a feletti fájdalommat, s csudálatomat, hogy ez intézetben gazdaszatunk 2 igen fontos ágának taníthatására semmi nem lehetett, nem lévén itt semmi juhászat, s nem lévén külön tanszéke az anyyira fontos erdészetnek.

Az 186⁹/₉-i tanévben a felső tanintézetnek a 2 osztályban 125 tanítványa volt, s ezek közt 16 az erdélyi kerületből. A földmives iskolába 21-en jártak, s ezek közt egy háromszéki ifju is.

Az ifjuság fentart egy olvasó kört, mely a főtanoda épületben van, mint szinte a tantermek, az igazgatónak, s pár tanárnak lakása is. 60 részben politicalai főként azonban gazdaszati szaklapot járatnak magyar, német, francia, s angol nyelven. Van az intézetnek szakmunkákból egy kis könyvtára, s geologiai gyűjteménye is.

Örömmel értesültem, hogy nem csak a tanár urak közt, de köztök s az ifjuság közt is a legszívélyesebb viszony van, s az ifjak közt divat a komoly tanulás, miben az erdélyi ifjak jó példával mennek elő. Az egész mult évben egyetlen komolyabb kihágás történt. Azonban a tanárikarnak szigorral párosult eszélyessége, s az ifjúságnak komoly öntudatos magaviselete folytán ez is minden baj nélkül elintéztetett.

Keszthelytől, s intézetétől, köszönetet mondva ez utóbbi szives vezetőinek, azon meggyőződéssel váltam meg, hogy ha régebbi igazgatói sok helytelen, céltalan, hogy ne mondjam gondatlan lépést tettek is; ha az intézet birtokának cél ellenes fekvése, oly bel-nyavalya is, mely könnyen

elgyengülést szülhetne, ez intézetünk, a jelen igazgatás alatt, s ha a jelenlegi tanerőket, az ezt illetőleg szállongó kedvetlen hírek daczára az intézethez sikerül lánczolni: nem kis lendületet lesz képes adni vidéke, sőt egész hazánk gazdászatanak, ha a magas kormány nem vonja meg ez

intézettől hathatása főfeltételeit a kellő tanszerek kísérletekre elkerülhetlenül szükséges és tetemes költséget. Ez a lét, vagy nem lét kérdése Keszthelyre nézve.—Badacsonyról jövő számban.

Tisza László.

T Á R S A L G Ó.

Maros-Gombási szőlőgyűjtemény.

A marosgombási szőlőgyűjtemény tulajdonosa nagy költséggel iparkodott a szőlőszet mai színvonalának megfelelőleg, asztali szőlőgyűjteményét e szakban létező kitünőségekkel mind ellátni. E célból a hazai gyűjtemények jelesebb fajait részint saját, részint más szaktársai személyes tapasztalásai és összehasonlításai után lehetőleg mind megszerezte. De sőt Franciaország egyik legelső szőlőse, O d a r t gróf jeles szőlő-leírása nyomán a már elhalt gróf több, mint hatvan éven át nagy előszeretettel beszerzett páratlan szőlőgyűjteményének is e szakba eső, máshol fel nem található legjelesebb válfajait sikerült meghozatni. Így született az alább lajstromozott 72 fajból álló félhold kiterjedésen fekvő gyűjtemény, mely minden kor, szín, íz és alak leglegkötőbb válfajait, a gyűjtő ismerete szerint, magában foglalja, ki levén hagyva minden középserű, de sőt igen sok jó is, a midőn jelesebbel lehet helyettesíteni. Nem kételkedik a gyűjtemény tulajdonosa, hogy tapasztalatai szaporodtával a meglévő fajok némelyike még kénytelen lesz jelesebb társai elől visszavonulni, s a szőlőszet napról-napra haladó fejlődése új fajokat fog versenytársul besorozni e gyűjteménybe; de jelenben kész, 72 válfajból álló asztali szőlőgyűjteményét a legfinyásabb szakértők és inyczcek bírálata alá bocsátani.

Megrendelhetők ezen asztali szőlőfajok síma veszszőkben bérmentve „Maros-Gombáson“ (u. p. Nagy-Enyed) tisztartó Bolgár János urhoz czimzett levelekben. Még pedig a I. B. rovatnak tutszatja 40 kr; a II. B. III. B. és IV. B. rovatnak tutszatja 50 krért; a III. A. rovatnak darabja 10 krért; az az I. A. rovatnak darabja 20 kr; a II. A. és IV. A. rovatnak darabja 25 krért.

Megjegyzendő, hogy valamenynyi A. rovatuakból, mint ritkaságokból, még nagyon kevés veszsző van kiadható.

Kéretnek a t. cz. megrendelők, a szállítás módját és a megrendelő lakását, utolsó postáját a megrendelésben pontosan megjelölni; a szállítás csak utánvétel mellett történik; csomagolás az árba be van számítva. Veszszők hossza 18—24 hüvelyk.

I. Asztali szőlők.

B. Koraiak (aug.)	A. koraiak.
Margit fehér	Jul. aug. Vert précoce de Ma-
Piccolta „	dère, zöldes
Uva coloretta dolce, fekete	„ „ Rázáki, sárga
Morillon hatif.	aug. Madlaine précoce de Ma-
	lingre, sárga
B. Közép (sept.) érésűek	A. Közép érésűek
Kövér szőlő fehér	aug—sept. Précoce de Damas
Uva reginae fehér	sárga
Grichische weisse fehér	sept. Malvoisie blanche de la
Mocca de Lonna „	Drôme fehér

Korai kecskecesű piros
Uva reginae rubra „
Lacrima christi fekete.

B. Késő (sept. vége, oct.)
érésűek
Corinthusi magvatlan sárga
Lican Indre fekete
Bakator piros

„ Vigne de karabournou fehér
„ Surin rose, piros
„ Limidi kanat, piros
„ Kechmisch Ali noire

A. Késők.
(sept.—oct. Hycalcs fehér
Brustiano „
Olivette de cadenet „
Sabalkanskoi
Malvasia grossa
„ de la Cartuja
Alboulah piros
Malvoisie de l' Istrie, violaszin
Ulliade fekete.

II. Chasselas—k.

B. Korai (aug.)	A. Koraiak (aug.)
Chasselas blanche fehér	Chasselas Napoleon zöldes
„ croquant fehér	„ de Montauban sárga
„ rouge royal piros	aug—sept. Chasselas de Ne-
„ d' Espagne piros	grepont piros
aug.—sept. Chasselas musqué piros	

III. Isabellák.

B. Késői (sept.—oct.)	A. Késői (sept.—oct.)
Fekete kerek	Fehér
„ hoszsúzó	Katawba piros
	York Madeira, piros

IV. Muskotályok.

B. Koraiak (aug.)	A. Koraiak (aug.)
Passa-tutti	jul.—aug. Madlaine musqué de
Granat, szagos	Courtriller sárga
B. Közép (sept.)	aug. Muscat prima vis, fehér
Muscat Lunelle fehér	aug. „ Isaker Daisiko, fehér
„ croquant „	aug.—sept. Muscat Eugénien
„ quadrat „	fehér
„ Spanyol malozsa fehér	„ „ „ de Jésus
„ Károlyi gróf zöld	„ „ „ rouge de
„ Frontignac piros	Madeire, piros
„ Cyprusi „	„ „ „ Caillaba des
„ Smyrnai „	Pyrenée fekete
„ setét piros „	„ „ „ Caylor noi-
„ kis szemű fekete	re, fekete
„ nagy „	
B. Késői (sept.—v. oct.)	A. Közép (sept)
Muscat d' Alexandrine fehér	Muscat caminada, fehér
„ de Bergamo „	„ Hambourgh fekete
„ d' Alexandrine violette	A. Késői (sept. v. oct.)
„ d' Andalusie	Gros muscat violette, violaszin

Borszőlő fajokból van kiadható mintegy 6—8000 Alexandriai muskotály és 4—6000 erdélyi som. Első ára 100 drb. 2 ft. 50 kr.; 1000 drb. 20 ft. Másodikból 100 drb. 1 ft, 1000 drb. 7 ft. Hosszúságuk 18—24 hüvelyk.

Vidéki Levelezés.

Mező-nagy-Csán, october 7. 1869.

A mint augusztus 21-iki tudósításomban említém, hogy az időjárás a szélsőségeket keresi, csakugyan bebizonyult; mert akkor két hétig tartó eső akadályozta a gabonaművek behordását, most pedig szeptember hónapban egész mai napig eső nem volt; de még azonfelül oly tikkasztó hőség száraztá földünket, hogy az öszivetés megkezdését, vagy folytatását lehetetlenné tette; a mi pedig szeptember közepe táján elvetetett, az silányan kelt ki, és nem biztat valami nagy reménnyel.

A késői tengerik is megérnek, mert az időjárás felette kedvező; de, a mint tapasztalom és hallom, a legjobb vetés sem ad annyit, mint mult évben; általában egy hold után alig fogunk többet 60—80 véka csónél a kasba szállíthatni. A hőrségök és egerek ezrei igen szorgalmas gyűjtők; vannak oly tengeri földek, hol holdanként 10—15 vékát elpusztítottak; legtöbb kárt tettek a lenben; magam akadtam egy hőrség lyukra, melyben egy vékánál több lengubó volt. Az egerek a szérüskertben is leginkább a len-asztagokba huzódnak; tehát annak elcséplésével vagy lóval való elnyomtatásával felette sietni kell.

A repce vetések igen szépek; eddig sem balha, sem hernyó nem bántja, a hol pedig nevezett rovarok pusztítják, azok irtására tapasztalatból ajánlhatom a hengerezést.

Az alsóbb fekvésű réteken a sarju termés kielégítő, a mi a mennyiségből hiányzik, azt a minőség helyre üti, általában a takarmányművek ez évben sokkal jobbak, mint a mult esztendőbeliek, mert száraz időben takartattak össze, s így nincsenek kilugozva. A szalma mindenütt kevés, de igen jónak mondható, kivéve azt, melyet az augusztusi esőzések szabad ég alatt kalongyába értek.

A Mezőség szarvasmarhái száj- és lábájában szenvednek; — járom, eke, szekér nyugalomba helyezve, a gazdasági udvarnak szomorú színt kölcsönöznek; mert nézetem szerint semmi sem élénkíti a gazdaságot úgy, mint a jármás marhák sokasága és főképp jó erőben lételők. — A száj ugyan 8—12 nap alatt meggyógyul, de nem a láb; mert mely állatnak körme elhull, annak 2—3 hónap előtt alig fogjuk hasznát vehetni; azonfelül felgyógyulás után — a sok koplalás miatt — úgy elgyengülnek, hogy vagy pihentetni, vagy abrakoltatni okvetetlen szükséges.

A mely állat szájfájás miatt enni és kérődzni nem tud, az a betegség tartama alatt naponta 3 kupa tengeri lisztet kap vizben, hogy erejét ne veszítse és felgyógyulás után azonnal használható legyen. Első két-három nap e moslékot nehezen isszák, ha pedig megszokják, alig lehet az itatóvályutól elhajtani.

Csán falujában majd minden embernek libája, tyúkjá és ruczája lépfenében elhullott, lehet hogy a melegség és vízhiány okozá, de miután e baj ragályos, nehéz is keletkezési okát kifürkészni.

Méheinket felvertük, legtöbb volt a kasokban az üresség, az idej rajok gyengék és kevés bir annyi mézzel, hogy kitelelhessen. Mézet nem adhatunk el, az üres sonkolyon kívül

került egy kis kóstoló; az egyedüli édeség, mit a gazda ez évben élvezhet.

Ébner Sándor, gazdatiszt.

Lapszemele.

Aratógép-verseny Magyar-Óvártt.

(Folytatás és vége.)

Miután az e szűkebb körű versenyre összehgyült bíráló bizottmányi tagok a versenyterén jegyzéseiket összehgyűjték, számra nézve mintegy negyvenen, a megye ház termébe mentek bírálati ülést tartani, s a mire nézve netán eltértek a nézetek, azt alkotmányos fogalmak szerint, szavazati többség által dönteni el, t. i. melyik gépet illeti a nap dicsősége.

E szerint jutalmat kaptak:

I. A saját lerakó szerkezettel bíró gépek közül: az első jutalmat 60 db. aranyból és aranyéremből állót a 18. számú Mac Cormik gépe; a második jutalmat 40 db. aranyból és aranyéremből állót Hornsby 7. sz. gépe; a harmadik, egy nagy ezüstéremből állót Howard 12. sz. gépe.

II. A kézzel lerakó szerkezetűek, közül: az első, 50 db. arany, és arany érem jutalmat Mattison 35. számú, a második 30 db arany és aranyérem jutalmat Kearsley 34. számú, a harmadik, egy nagy ezüstérem jutalmat Kachelmann 33. számú gépe kapta.

A 35. és 34. számú gépek jutalmazása alkalmával ismételtelen felmerülvén azon kérdés, hogy ez említett gépeknek helyi használhatósága a jegyzőkönyvben lehetőleg részletesen emeltessék ki, következőképp a hivatalos tudósításba felvétessék, mivel több bíráló tag magára nem akarta vállalni a felelősséget, e díjazás által általánosan ajánlani e gépeket, mint a melyek mostani szerkezetük és fogatigényük mellett Magyarországon jóformán nem is használhatók.

Az ünnepélyes kitüntetés jul. 10-én délelőtt az igen csinos és terjedelmes főhercegi kertben történt. Egy nagy gyepes térségen volt egy emelvény építve, melyről a mosonmegyei gazdasági egyesület elnöke gróf Zichy Henrik ő exlja magyar és német beszédet tartott, melyben kiemelte fontosságát a most tartott versenynek, s azoknak a kik közre működtek, köszönetet mondott. A magyar mezei gazdaság azonban hasonlíthatatlanul nagyobb elismeréssel tartozik neki, a ki nem csak szavakban és személyes tevékenységben nyilatkozott pártolással karolta fel e fontos ügyet, hanem annak érdekében anyagi áldozatot is hozott az utolsó pillanatig. Utána a verseny elnöke, Major Pál, megyei alispán, hasonló értelemben beszélt a magyar mezei gazdák részéről őt is megilleti a meleg kézszorítás és köszönet, mint a ki nehéz, fáradságos hivataloskodását elfogadta és az utolsó pillanatig fáradhatatlanul teljesítette is.

Az emelvény baloldalán a bizottmányi tagok, a jobban a bíráló tagok foglaltak helyet, átellenben — mint szép élő díszítmény — a nők képeztek félkörkorszorut, irigység nélkül engedve útát a megkoronázandó győzelmeknek. A nyilásnál pedig az elmaradhatlan cigányok helyezkedtek el. A tágos térség háttérben állottak a büszke győzők számra éppen 12-tén, várva az intésre; s a mint az bekövetkezett, elővonultak egyik a másika után és a győzelmi jelt elfogadták az örökké fiatal, erőteljes magyar nő kezéből — a mi mezei gazdaságtunktól a jutalomdíjak kiosztásánál egyre szólott a zene.

Az utolsó, most már mintegy félhivatalos működésül, e meleg verseny és harezias nap befejezésül Mosonmegye főis-

pánya a tényleg részt vett tagokat ünnepélyes ebédre hívta meg, melyen a fő cél az evés ivás és felköszöntgetés volt; a minnek minden részről tökéletesen elég is lett téve.

A tudósítás nem volna tökéletes ha a kellemes estélyt nem érintené, melyet a m.-óvári gazd. tanintézet növendékei M.-Óvár és Mosony polgársága a nagy számban megjelent vendégek részére rendezett. Már 5-én este az első kedélyes összejövetel alkalmával minden jelen levő elismerte, hogy bebizonnyult, miszerint „az egyesülésben vagyunk erősek,“ mivel a m.-óvári tanuló ifjuság ajakáról magyar, német és szláv nyelven hangozván fel a dalok, minket hasonlóan erősekké és tüzesekké lelkesítettek, azonkívül felköszöntések is jöttek elő mind e három — sőt angol nyelven is. A következő estén kerti mulatság volt lámpavilágítással és tánczozással a kert nyílt termében, rendezve a tanintézet hallgatói által, mindenrendű és nemzeti-ségbeliek részvételével. Másik estén hasonló estély sat. a m.-óvári ujonnan alakult polgári dalgylet közreműködése mellett. A többi esték szintén a kert fái között együttesen teltek el, s mindenki jól fog viszszaemlékezni rájuk.

Ha pedig a meg nem jutalmazottak közül elégedetlenül mentek haza, azon gondolatban nyugodhatnak meg, hogy semmi harcban sem lehet mindenki győztes, s itt is 38 közül csak 6 győzhetett. E körülményből újabb küzdelemre meríthetnek erőt, mivel a megkoronázottakból egyetlen egy sincs, a ki a mezei gazdát teljesen kielégíthetné, mivel mégis mindenkinek meg van a maga gyarlósága. Tulságos súly, nehéz járás, bonyolult szerkezet s tulságzott árak, azon körülmények, melyeknek megszüntetése a gyakorlati gépésznek elég tért adnak s hajlandók vagyunk himni, hogy e nagyszerű verseny némely kiváló agyban új gondolatokat keltett.

Tudósításomat végre nem hiszem jobban befejezhetni, mint ha az összes kiállítókhöz, győztesekhez és legyőzöttekhez a magyar mezei gazdaság nevében, mint annak egyik harczosa felkiáltok: előre, előre! a Civilisatio fegyverének tökéletesítésében!

Oppermann H. C. T.

Egyveleg.

Pályázat. A kolozsmonostori magy. kir. felsőbb gazdasági tanintézetben rendszeresített természettudományi tanári állomásra pályázat hirdettetik.

Előadási tárgyak: természettan, meteorologia, állattan, növénytan, kapcsolatban az állat és növényélettel, haltenyésztés.

Javadalmazása 1200 frt évi fizetés és szabad lakás.

Pályázni kívánók tartoznak szakismereteiket és előadási képességüket kimutatni és így felszerelt folyamodványokat, melyekhez eddigi működésük leírása egy curriculum vitae-befoglalva mellékeltezzék, folyó évi october 24-ig alólirt ministeriumhoz Pesten benyújtani.

A kinevezendő tanár helyét november 1-én tartozik elfoglalni.

Pesten, 1869. évi october hó 11-én.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministeriumtól.

Körrendelet, a statistikai tanfolyam ügyében, valamennyi törvényhatóságokhoz. Az 1868/9-iki télen Pesten tartott statistikai tanfolyam annak idején sikeresen befejeztetvén, megszilárdítá régebbi azon szándékot, hogy ez előadások ismétléséről gondoskodjam.

Meg lévén győződve, hogy a törvényhatóság közönsége osztozik velem azon nézetben, miszerint a közpályára készülő fiatal nemzedékre nézve csak üdvös lehet, ha az a napjainkban mind fontosabbá váló statistika tanaival ily gyakorlati tanfolyamon megismerkedhetik: újból felhívom a törvényhatóságot, hogy területe egyik komoly törekvésű ifjút, kit tanulmányai vagy egyéb foglalkozásai Pesten tartanak, e tanfolyam hallgatására jelölje ki s azt folyó hó 25-ig a vezetésem alatti ministeriumban fenálló statistikai osztálynál jelentse be.

E tanfolyam tárgyai a hallgatóra s általa az életre nézve is csak úgy lesznek hasznosíthatók, ha az illető velők az előadásokon kívül is komolyan foglalkozik s azokat mintegy magáévé teszi; gyakorlati hasznúvá rá nézve pedig csak úgy válnak, ha kiállván e tantárgyakból a vizsgát, bizonyítványt is szerez, mely jövődöbeli előmenetelében segítségére lehet. A múlt nyáron tartott vizsgák minőségileg általában kielégítő, részben kitünő eredményt mutattak; számra nézve azonban 45 vizsga nem állt arányban a rendes hallgatóknak közel 300-ra emelkedő számával.

Ez okból a törvényhatóság megfontolására bizom: nem tartja-e czélszerűnek az általa kijelölendő ifjút a vizsga letételére kötelezni, mely esetben e körülmény az illető nevével együtt szintén felterjesztendő, ki is ennek feljegyzése mellett fog a rendes hallgatók sorába iktattatni.

A tantárgyak sorrendje az első előadás határnapjával együtt annak idején hirlapilag fog közzététetni.

Kelt Pesten, 1869. évi okt. 1-én.

A földm. ipar és kereskedelmi ministerium.

* Az erdélyi gazdasági egyesület csemete árjegyzékét jelen évre mai számunkhoz mellékelve veszik olvasóink. A gazdasági egyesület évek óta arra törekszik, hogy a jó minőségű gyümölcsfajokat, mentől nagyobb körben terjeszthesse s ezért árait lehető olcsón szabta. Most azonban főleg a napszám hallatlan drágasága miatt kénytelen volt a csemeték darabjának árát átlagosan 10 új krral emelni; így is azonban ily kitünő szép növésű válogatott fajú példányokat ily jutányos árban máshol nem talál a gazdaközönség. Erről jó lélekkel biztosíthatjuk.

* A k. monostori gazd. tanintézet igazgató-ságához october 14-dikéig bezárólag öszvesen 30 ifju folyamodott fólvételtért; 1 közülök a Királyhágóntulról. Alkalmunk volt bizonyítványaikból meggyőződni, hogy az új tanintézet igen derék tanuló ifjusággal fogja életét megkezdeni; van a folyamodók közt 1 theologus, néhány jogász és 8 gymn. osztályt végzett sat., kik a kiszabott minősültségen jóval felül állanak.

* Városunkban kétszer volt égés a közelebbi napok alatt. Okt. 3-án estve 7 órakor a kül-közép utcában égett le 1 ház, több gazdasági épület és jelentékeny mennyiségű széna. October 5-én reggel 6 óra tájt Hidelvén a nagyutcában ismét 1 ház, 1 istálló, benne 1 tehén és 2 borju égett el. Mind kétszer vigyázatlanság miatt.

* Az „Ország“ biztosító-intézet folyó évi augustus 8-án tartott közgyűlésének azon határozata, melyben az intézet feloszlása és részvényeseknek a befizetett 30 /-el a „Victoria“ biztosító társasággal egyesülése elhatároztatott, — a magy. kir. föld., ipar- és kereskedelmi miniszterium folyó évi 16524. szám alatt kelt rendelvényeivel jóváhagyatott.

* Uj-gazdasági egyesület alakult az áldott Bánság részére Temesvártt; alakító gyűlését october 17-én tartja Te-

mesvált. Ugyanott, az új egyesület céljainak megismertetése végett october 18-kán szántás-versenyt rendeztek, mely nagyobb-szerű díjazásokkal leendő egybekötvé.

* Az új naptárak közül gazdák számára szerkesztve megjelentek: „Falusi gazdák naptára“, 1870, ára 80 kr.; „Kis Gazdák naptára“ 1870, ára 30 kr.; „Borászati naptár“, szerk. Gyürky Antal, ára 80 kr.

* A szőlőfürtök eltartása. Franciaországban az álló-szőlőt eként tartják el:

A gondozást még a tőkén kezdik. Ősz kezdetével az igen nagy árnyékot tartó leveleket megritkítják; a fürt éretlenebb hegyét ollóval vigyázva lecsippentik, s az igen sűrű, vagy romlani kezdő szemeket leszedik. Az így kezelt fürtök jobban kifejlődnek, s hamarabb megérnek.

Az álló szőlőt okvetlenül a dér leesése előtt kell megszedni, különben nem oly tartós, de a míg a dér nem fenyeget: a tőkén kell hagyni.

A téli eltartás fagymentes szobában kétképen történik:

1) Körülbelül 4 láb átmérőjű, egymás fölé helyezett polczokat készítenek nem deszkából, hanem léczekből, hogy a levegő szabadon járjon; a polczokra vékonyan száraz rozs-szalmát terítenek, s a fürtöket egymás mellé erre rakják. Egypár hétig ajtót, ablakot nyitva tartanak, míg a szőlő jól megszárad, azután mindent bezárnak, s az ablakokat besötétítik. Minden 2 hétben egyszer a rosszát gyertyavilágnál megválogatják.

2) Második mód szerint: apró kis nyakas üvegek fenekére kovács-szén darabokat tesznek, s az üveget megtöltik vízzel; a szén a víz megromlását, s a rothadást gátolja. A fürtöket 4 hüvelyk hosszú venyigével metszik le, s a zöld levelet is rajta, 4 hüvelyknyi darabot a fürtön túl meghagyva a venyige végét az üveg nyakába dugják. A szőlő eként nagyon jól, száradás nélkül eláll, s tél végén is olyan, mintha egészen friss lenne.

s.

Időjárás.

October első 3 napján szép, derült és kellemes őszi idő járt, a hőmérő délutánoként az árnyékban + 19 és fél R. fokot mutatott. 4-kén az éjszakkéleti szél keletire fordulván, a légsúlymérő rendes állásából kissé csökkenni és az ég borulni kezdett. 5-kén reggel a délkeleti szél erős hűvös délnyugatra változván, $\frac{3}{4}$ 11 óra felé rövid ideig tartó esőt hozott, mely folytán a léghőmérsék az nap + 13, és 6-án reggelre + 5 R. fokra hűlt; 7-én reggel hűvös éjszaknyugati széllel kevés eső esett, különben egész nap, valamint 8-án is borult lévén az ég, a hőmérő legmagasabb állásában csak + 7 R. fokot jelzett. 9-kén reggel borult, a légmérséklet + 4 R. fokra csökkent, déltájt az éjszaknyugati szél éjszakkéletire változván, az egész láthatár tisztán kiderült, mire következő felhőtlen és szélesenedes éjjel erős dér köszöntött be, a hőmérő 10-én reggel a fagypontra alól másfél fokkal állott; ezen egész nap, valamint 11, 12, 13-ka tiszta derült volt. A légmérsék, kivált reggelenként hideg és a hőmérő majdnem a fagypontra áll, déltájt is alig mutat 10—12 foknyi meleget; 10-ke óta minden reggel kisebb-nagyobb derünk volt.

Az uralgó szélirány a hó első 3 napján az ék. volt, mely 4-kén k-re, 5-én dny-ra, 7-kén ény-ra fordulván, ezen irányban kevés változással több napig majdnem állandóan maradt.

A légsúlymérő állása 0 fok hőmérsékre leszármaztatva s

kijavítva 6-ig csökkent, 322.64 p. von. 6-tól 12-ig emelkedett 328.80 p. von. 13-án egy kissé csökkent.

Piaczi árak.

Hetivásár Kolozsvártt okt. 11 és 14-én. (Az árak nagy véka után). Tisztabuza kevés 2 ft. 20 kr. — 2 ft. 60 kr. Kétszeres 1 ft. 30 kr. — 1 ft. 45 kr. Rozs 1 ft. — 1 ft. 20 kr. Árpa 55—60 kr. Zab 75—80 kr. Törökbuza 95 kr. — 1 ft.: Fuszujka 90 kr. Egy font szalonna 40—48 kr. Túró fontja 32—40 kr. Egy pár csirke 30—45 kr. Egy pár sovány lúd 2 ft., hizott 3 ft. 70 kr. Egy pár réce 55—75 kr. Szőlőt sokat hoztak falukról, vékája 2 ft. 2 ft. 40 kr. Egy mázsa széna 1 ft. Egy öl fa, folyvást drága, 20 ft. 1000 drb. zsindey 3 ft. 40 kr. Egy pár szarufa 1 ft.—1 ft. 60 kr. Egy szál deszka 40 kr. — Mind két vásár, de különösen a 14-ki nagyon népes volt.

Marosvásárhelyt a sept. 16. 24. és 30-diki hetivásárokon a piaci árak keveset ingadoztak; az átlagos árak (kis vékával számítva) következők voltak:

Tiszta buza 1 ft. 70 kr. Elegy buza 1 ft. 15 kr. Rozs 75 kr. Törökbuza száraz 60 kr. Törökbuza nyers étetni való 50. Zab 40 kr. Árpa 55 kr. Alakor 24 kr. Paszuj 78 kr. Borsó főzni való 80 kr. Rüdég liba 90 kr., kövér töltött liba 1 ft 60 kr. Csirke párja 45 kr. Tojás 7 darab 10 kr. Hizott sertés, jó ölni való 25 ft. Rüdég sertés, jó faj 12 ft. Egy pár vágni való ökör 175 ft. Egy vágni való tehén 50 ft. Egy font serteshús 20 kr. Egy font marhahús 18 kr. Egy font berbécshús 12 kr. Egy véka pityóka 18 kr. Petrezselyem és murok vékája, az idén gyenge 28 kr. Egy veder méz, az idén híg 4 ft. 70 kr. Egy piaci közepes szekér száraz búkkfa 5 ft. 50 kr. Egy hosszú öl száraz búkkfa 20 ft. Egy szekér lágyan rakott széna 7 ft. Egy koszoru szép hagyma a szászoktól 5 kr. Egy font tói csuka 25 kr. Egy sing jó székely posztó (szürke) 55 kr. Sz—i S.

Üzleti tárcza.

9) Az erdélyi gazdasági egyesület köztelkén következő gyümölcs-csemeték vannak ez év őszen és jövő év tavaszán kiadhatók:

alma-csemete	1987 drb.	szilva-csemete	200 drb.
körtve	700 "	cseresznye	374 "
őszi barack	400 "	meggy	100 "
kajsz	112 "	amarella	73 "

egy darab ára a régebbiekből 32 kr., az újdonságokból 45 kr., a pakolás 2 kr-ával darabonként külön fizetendő; továbbá van több ezer darab Riesling, Traminer, Oporto, Clevner és Kadarka síma veszszó, ezenként 5 frtjával; végre eperfa-csemete nagy mennyiségben, a hány éves anynyi krajezár; egres, ribiszke és málna ültetvények, egy tő ára 5 kr.

Nyílt posta.

35) Sz—i urnak, Vásárhelyt. A késedelem okát sajnálatlalt értettük. 36) N. F. urnak. A „dinyék“ tárgyhalmaz miatt most is kiszorultak; jövő számban okvetlenül.

TARTALOM: October 4-iki választmányi gyűlés. — Nyílt levél Paget J.-hoz. — Érdekes kirándulás a Balatonvidékre. II. — Társalgó: M.-Gombási szőlőgyűjtemény. — Vidéki levelezés. — Ovári aratógépverseny (vége). — Egyveleg. — Időjárás. — Piaczi árak. — Üzleti tárcza. — Nyílt posta.

Felelős szerkesztő: SZABÓ SÁMUEL.